

КОДИФІКАЦІЯ В СВІТІ І УКРАЇНІ

ГАННА БОНДАР

короткий огляд правознавчої літератури

12:11

LTE

< 36

БудМайдан
991 subscribers

Pinned Message

💡 Будівельна амністія ? Збудува...

посиланням ➡ https://amp.censor.net/ua/resonance/3412786/olena_shulyak_chekaty_misto_budivnyyi_kodeks_idealna_syt_uatsiya_dlya_mistsevoyi_vlady_chy_dlya_vsih_koruptsioneriv

Але є дещо з чим ми згодні, це відсутність активної роботи по створенню Містобудівного кодексу. 🧑

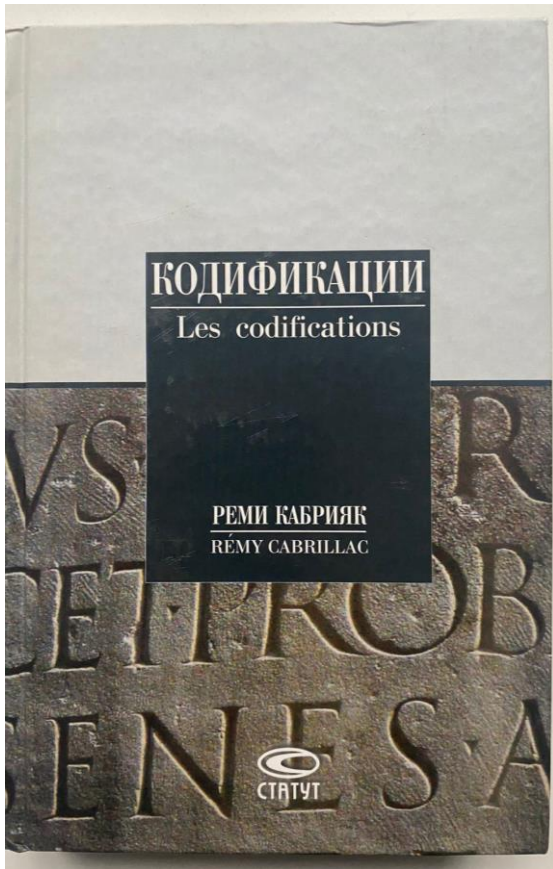
Проте давайте дамо хлопцям та дівчаткам шанс, бо вони ще Ремі Кабріяка "Кодифікації" читають. Бо книжка мабуть одна, а черга з бажаючих велика. 😊

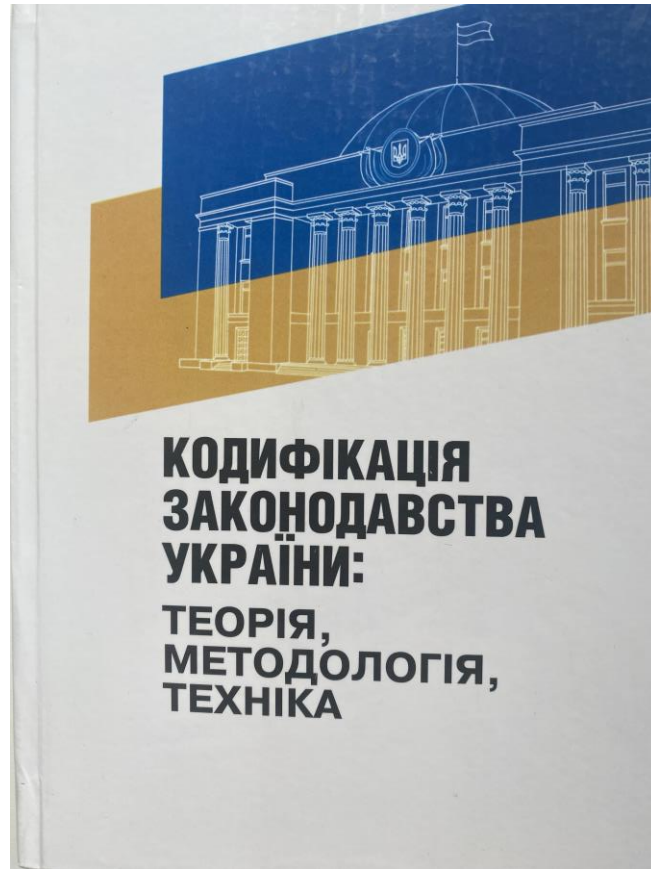
666 20:09

April 24

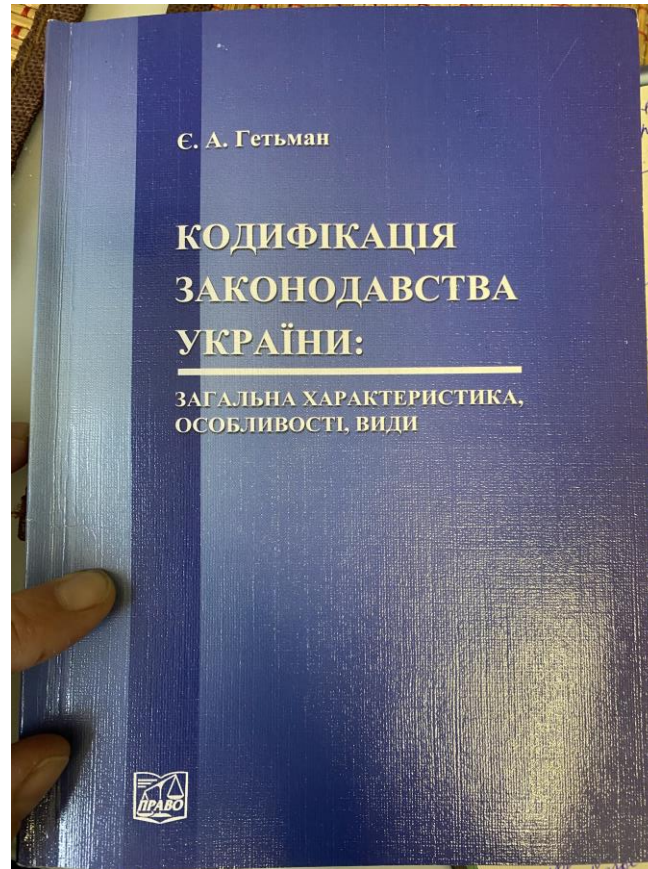
Mute

РЕМІ КАБРІЯК

заг. ред. ОЛЕКСАНДР ЮЩИК

ЄВГЕН ГЕТЬМАН

ІНСТИТУТ ЗАКОНОДАВСТВА
ВЕРХОВНОЇ РАДИ УКРАЇНИ

Серія
«БЮЛЕТЕНЬ МОНІТОРИНГУ
ЗАКОНОДАВСТВА УКРАЇНИ»

НОВІТНІ ОРІЄНТИРИ
КОДИФІКАЦІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ

Випуск 9

КИЇВ 2021

заг. ред. Є.Р. БЕРШЕДИ

+ статті, викладені в Біблотеці Містобудівного кодексу

Кодифікація — є **носієм основних цінностей** того суспільства, яке її народило

Це — продукт історичного і культурного розвитку, **невід'ємний від суспільства**

Кодифікація допомагає зцементувати суспільство, **яке на неї наважилося**, допомагає зібрати в єдине ціле соціально або географічно роз'єднані верстви населення.

Кодифікація означає **завершення соціальної кризи**, скріплює соціальне перемир'я **на основі тих цінностей, навколо яких формується нове суспільство**

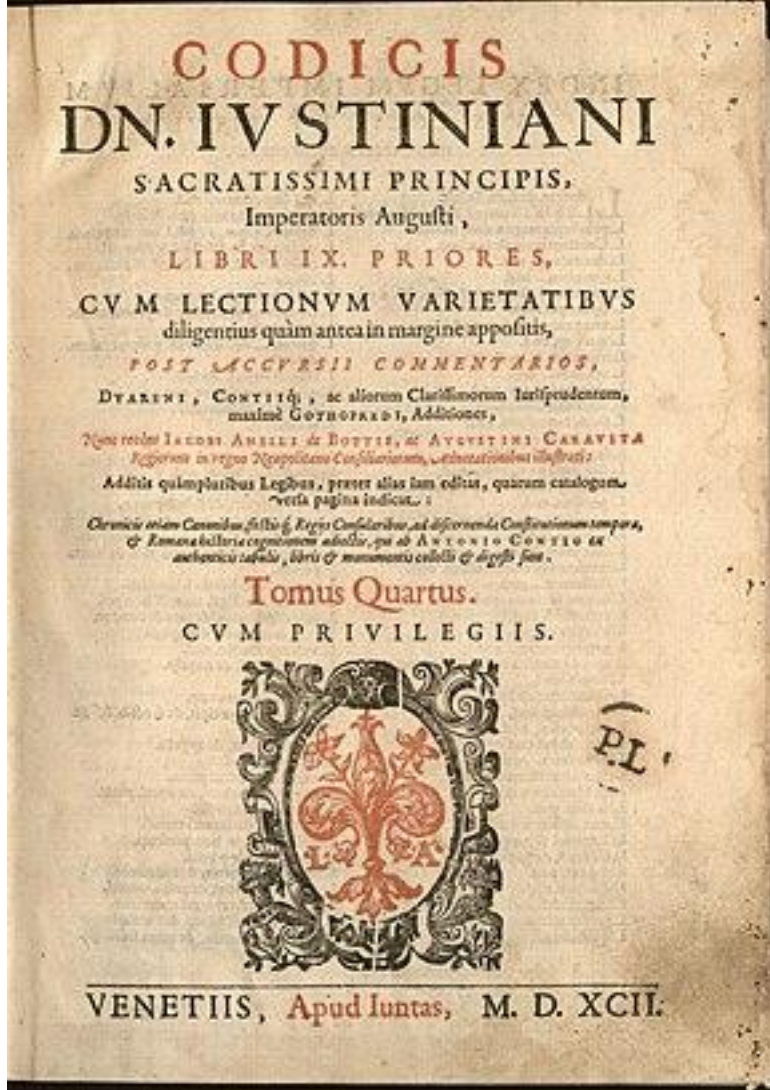
РЕМІ КАБРІЯК

КОДЕКС МАЄ ПРИГОЛОМШЛИВУ ЗДАТНІСТЬ
ВСТАНОВЛЮВАТИ МІЦНІ СОЦІАЛЬНІ ЗВ'ЯЗКИ І
СОЦІАЛЬНИЙ МИР

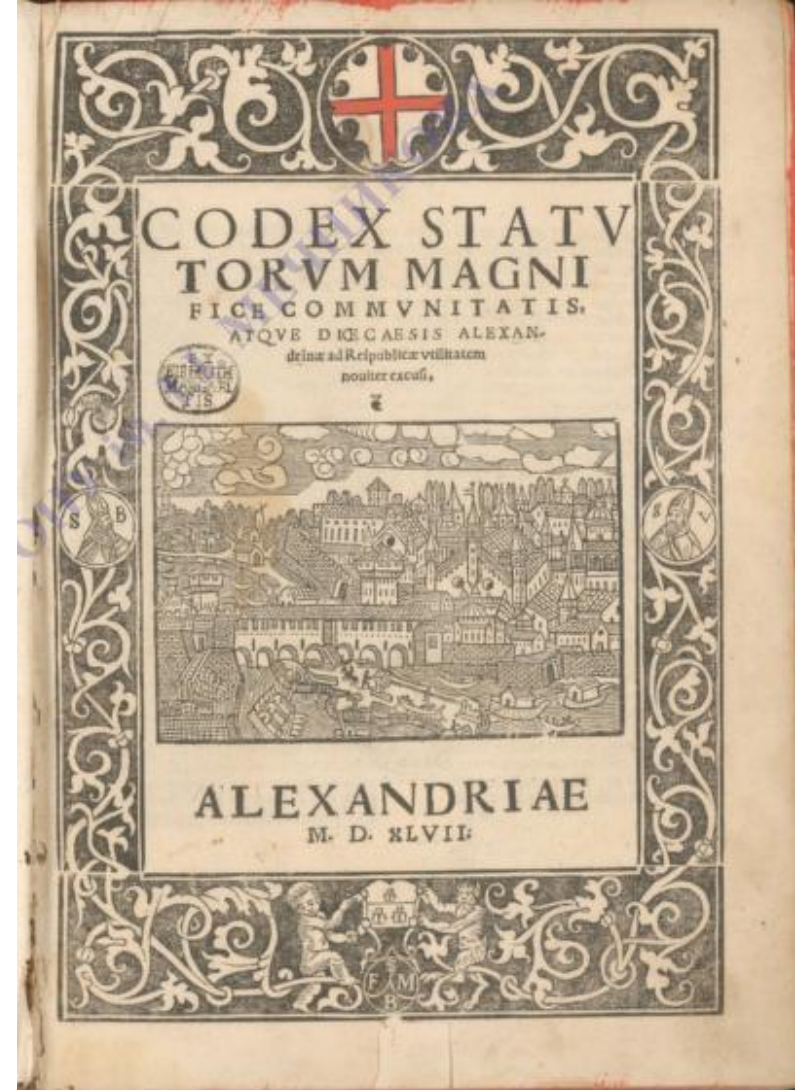
РЕМІ КАБРІЯК

ЗАКОНИ ХАМУРАПИ
1780 р. до н.е.

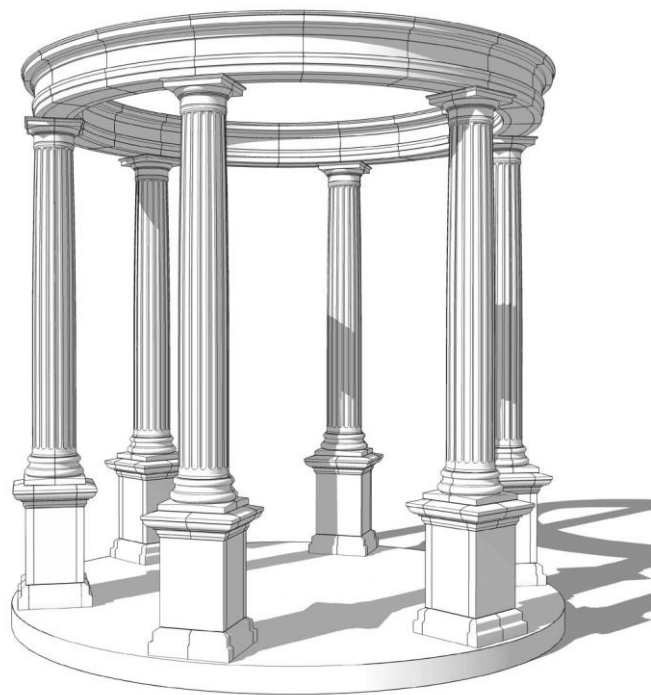
КОДЕКС ЮСТИНИАНА
CORPUS JURIS CIVILLIS
528 р.

CODEX STATUTORUM
MAGNIFICE **COMMUNITATIS**
ATQUE DIOECAESIS
ALEXANDRIAE
1547

18 ст — розквіт кодифікації (розмноження правових актів, державна централізація, розвиток класицизму)

НЕОБХІДНО СТВОРИТИ КОДЕКС, ЯКИЙ БИ УВІБРАВ У СЕБЕ КРАЦІ НОРМИ ПРАВА, ФІЛОСОФІЇ І ЛЮДСЬКОГО ДОСВІДУ **В 2 ТОМАХ**, НАПИСАВШИ ЇХ ПРОСТОЮ ЛЮДЯНОЮ МОВОЮ

Франсуа Отман (1567 р)

Редерер малював план майбутнього Цивільного кодексу Франції у вигляді ротонди з 10 колонами (галузі права)

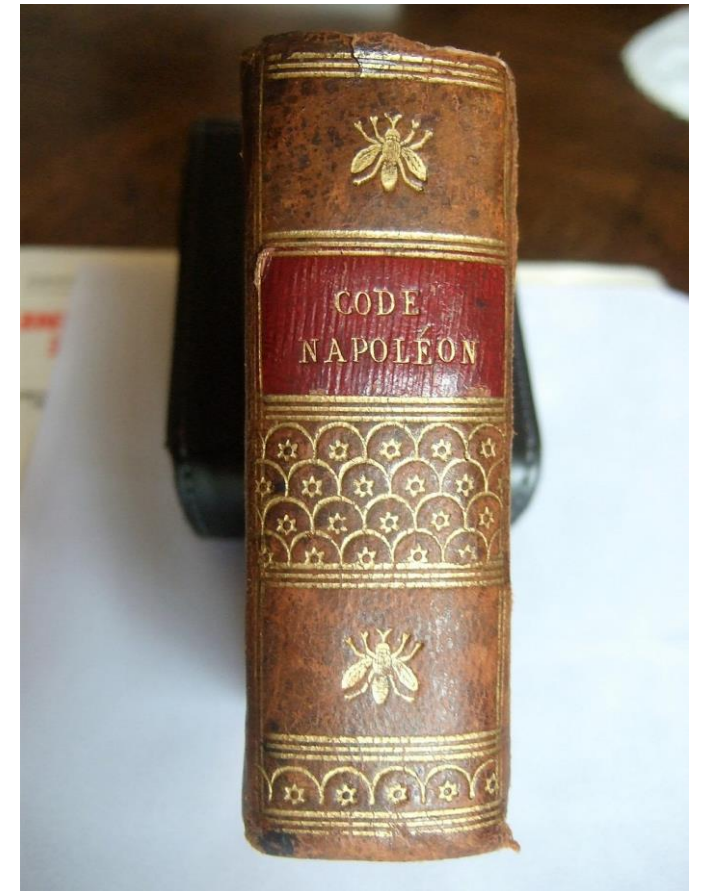

Кодекс складений в лаконічному і навіть елегантному стилі, який відображено в чітких визначеннях.

«Коли я писав "Пармську обитель", то для того, щоби взяти необхідну тональність тексту, я час від часу перечитував декілька сторінок Цивільного кодексу», — СТЕНДАЛЬ

Цивільний кодекс Наполеона до сих пір викликає шалену любов і шалену ненависть

Королівські суди

**ЗАГАЛЬНЕ ПРАВО
COMMON LAW**

Англо-американська правова сім'я

СУДОВО-ПРЕЦЕДЕНТНА

- Розвивають юристи-практики, а не доктринально
- Сформоване як неписане право, яке ґрунтується на професійній традиції та міркуваннях судді
- Більшість справ розглядається судом присяжних
- Люди діють, розуміючи наслідки (є приклади)
- Сприяє стабільності принципів
- Судді є творцями права

Римське право

**СТАТУТНЕ ПРАВО
STATUTORY LAW**

Романо-германська правова сім'я

КОНТИНЕНТАЛЬНА

- Домінування нормативно-правового акту в системі джерел права
- Поділ системи права на приватне і публічне
- Розділяється на галузі права
- **Кодифікується**

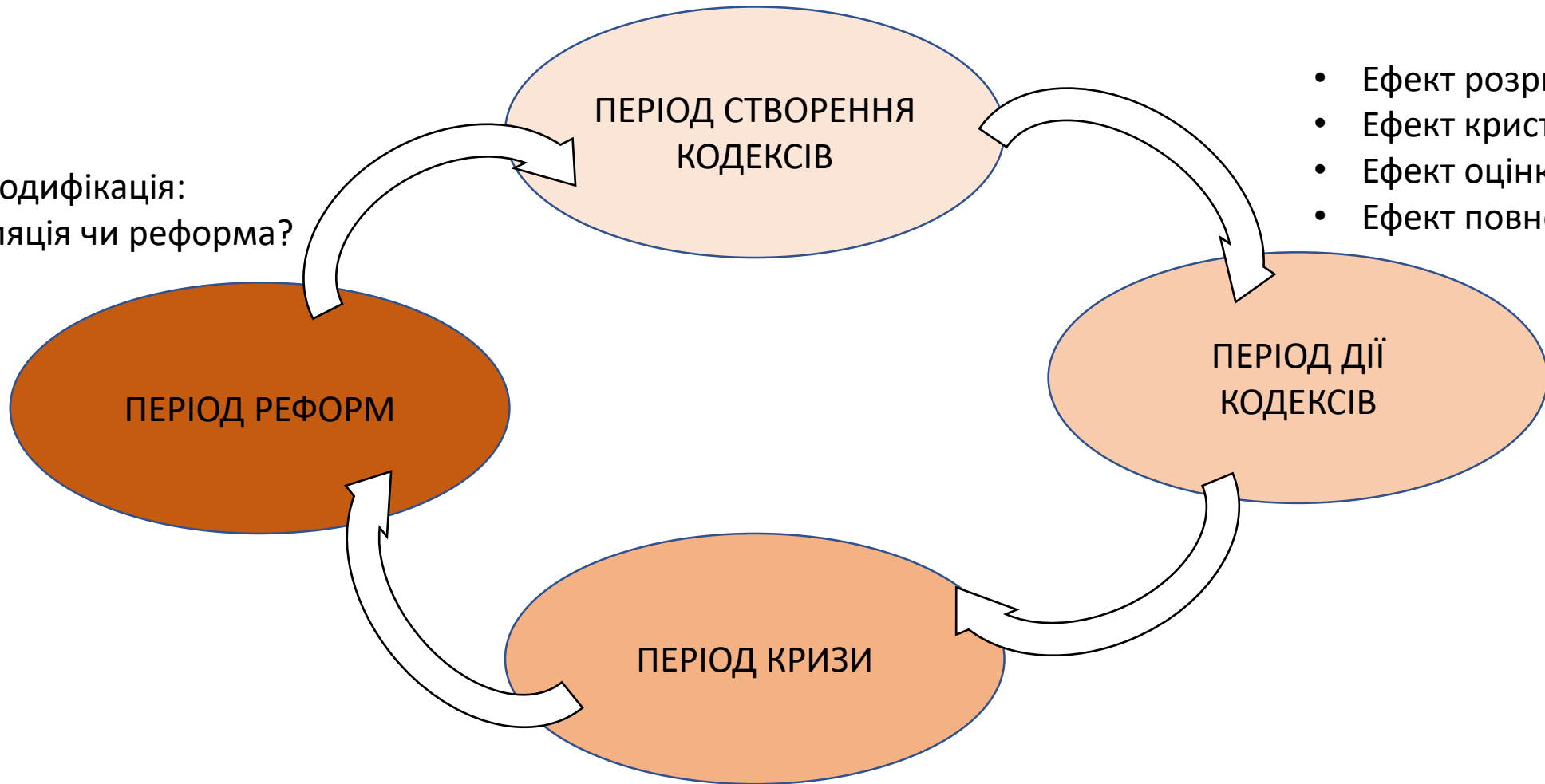
ФЕНОМЕН КОДИФІКАЦІЇ. ЦИКЛ КОДИФІКАЦІЇ:

передумови:

- **соціальна потреба в правовій визначеності**
- **сильна політична воля**

• Рекодифікація:
компіляція чи реформа?

- Ефект розриву
- Ефект кристалізації
- Ефект оцінки
- Ефект повноти

- Ефект старіння
- Законодавча інфляція

ЗАКОНОДАВЧА ІНФЛЯЦІЯ:

- 1. Початковий період:** початок формування права в новоствореній державі. Видають абстрактні та загальні закони. Особливе значення надають судам і адвокатам (тлумачення). (*Про основи містобудування*)
- 2. Етап консолідації:** здатність судів та юристів тлумачити закони. Діяльність зі створення законів вітається і широко підтримується всім суспільством. Суди та адвокати консолідують зусилля і допомагають Раді. Існує неписаний консенсус між суспільством, юристами і політиками.
- 3. Фаза деградації:** законодавство і урядове регулювання значно зростає. Закони починають виглядати як інструкції, включають індивідуальні умови та конкретику. Адвокати обмежені у захисті клієнтів. Але Рада і Уряд продовжують ускладнювати і конкретизувати законодавство.
- 4. Повернення до початкового періоду:** вказує на спільне розуміння того, що система зайшла в глухий кут. Починається внутрішній тиск. Метою зусиль стає відновлення *основ законодавства — абстрактних та загальних законів*.

Dace Sulmane. Legislative inflation

ПРЕДМЕТ КОДИФІКАЦІЇ:

Система юридичних норм (правовий інститут, галузь права, система законодавства)

МЕТА КОДИФІКАЦІЇ:

- СИСТЕМАТИЗАЦІЯ ЗАКОНОДАВСТВА
- формування положень сукупності юридичних норму рамках правових інститутів
- закріплення галузевої структури законодавства
- розвиток правових інститутів і галузей
- КОДЕКС ФОРМУЄ ПРАВОВУ ГАЛУЗЬ

СИСТЕМАТИЗАЦІЯ ЗАКОНОДАВСТВА

ІНКОРПОРАЦІЯ

- РЕВІЗІЯ ЗАКОНОДАВСТВА
- ЗВОД ЗАКОНІВ БЕЗ ЗМІНИ ЇХ ЗМІСТУ
- ЗБІРНИК ЗАКОНОДАВЧИХ АКТІВ

КОНСОЛІДАЦІЯ

(КОДИФІКАЦІЯ-КОМПІЛЯЦІЯ)

- РЕВІЗІЯ ЗАКОНОДАВСТВА
- УСУНЕННЯ НЕТОЧНОСТЕЙ, ПРОГАЛИН, ПОВТОРІВ
- ОБ'ЄДНАННЯ РІЗНИХ НПА, ВИДАНИХ У РІЗНИЙ ЧАС, В ЄДИНИЙ УКРУПНЕНИЙ НПА

КОДИФІКАЦІЯ

(КОДИФІКАЦІЯ-РЕФОРМА, МОДИФІКАЦІЯ)

- РЕВІЗІЯ ЗАКОНОДАВСТВА
- УСУНЕННЯ НЕТОЧНОСТЕЙ, ПРОГАЛИН, ПОВТОРІВ
- ОБ'ЄДНАННЯ РІЗНИХ НПА В ЄДИНИЙ УКРУПНЕНИЙ НПА
- **СТВОРЕННЯ НОВИХ НОРМ, НОВЕЛІЗАЦІЯ**
- **ЧІТКИЙ, ЦІЛЬНИЙ І ЄДИНИЙ ЗАКОН**

КОДИФІКАЦІЯ ПЕРЕДБАЧАЄ:

- Введення актуальних норм з чинного законодавства
- Введення нових юридичних норм
- Внесення змін і доповнень
- Усунення прогалин в правовому регулюванні

О. Ющик

ОСОБЛИВОСТІ КОДИФІКАЦІЙНИХ АКТІВ:

СИСТЕМНІСТЬ, СТАБІЛЬНІСТЬ, БАЗОВІСТЬ

- Вторинний характер (упорядкування існуючих положень)
- Підвищена стабільність за рахунок зведення та узагальнення усталених положень і невключення тимчасових норм
- Базовий характер відносно до інших спеціальних актів
- Відносна завершеність (системність)
- Незначна кількість відсилань до більш загальних нормативних актів

О. Ющик

ВИДИ КОДИФІКАЦІЙНИХ АКТІВ:

- ОСНОВИ ЗАКОНОДАВСТВА
- **КОДЕКСИ**
- ЗВІД ЗАКОНІВ ?
- СТАТУТИ
- ПОЛОЖЕННЯ
- ІНСТРУКЦІЇ

О. Ющик

КОДЕКС —
СУКУПНІСТЬ ПРАВОВИХ НОРМ, ЯКА
МАЄ ВНУТРІШНЮ ЛОГІКУ І РЕФОРМУЄ
ІСНУЮЧЕ ЗАКОНОДАВСТВО *(В ПЕВНІЙ СФЕРІ СУСПІЛЬНИХ*
ВІДНОСИН)

Кабріяк

ЧИ Є КОДЕКС ВИЩИЙ ЗА ЗАКОН?

НІ, ЦЕ МІФ, ВИКЛИКАНИЙ ЕФЕКТОМ ОЦІНКИ

(хоча науковці воліли би дати кодексам окремий статус)

ХТО ПИШЕ КОДЕКСИ?

- СПЕЦІАЛЬНИЙ КОДИФІКАЦІЙНИЙ ОРГАН (ВИЩА КОДИФІКАЦІЙНА КОМІСІЯ) — в Україні така комісія існувала в до 2000 року)
- ОДНООСІБНО — вже не працює (це — Україна:)
- СТВОРЕНА СПЕЦІАЛЬНА РОБОЧА ГРУПА ПРИ ПАРЛАМЕНТІ/УРЯДІ

ТРАДИЦІЙНА СТРУКТУРА КОДЕКСУ:

- ЗАГОЛОВОК
- ПРЕАМБУЛА
- ЗАГАЛЬНА ЧАСТИНА
- ОСОБЛИВА ЧАСТИНА
- ПЕРЕХІДНІ ТА ПРИКІНЦЕВІ ПОЛОЖЕННЯ
- ДОДАТКИ
- РЕКВІЗИТИ

РИЗИКИ ПРИ РОЗРОБЦІ КОДЕКСІВ:

1. Етап розвитку законодавства не передбачає кодифікації даної сфери
2. Недостатньо політичної волі для прийняття
3. Лоббі окремих груп — суб'єктів ринку
4. Неврахування інтересів окремих сторін ринку
5. Неготовність суспільства до пошуку консенсусу / компромісу

РЕКОМЕНДАЦІЇ:

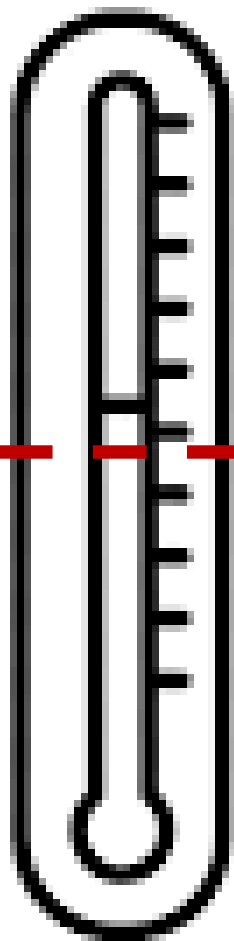
- Активна участь профільного міністерства і міністра
- Не брати готові кодекси інших країн
- Не навязувати кодекс зверху вниз
- Зберігати фундамент крупних законів, до правової форми яких вже звикли
- Відкласти дію кодексу на 2 роки
- Вводити в дію підзаконні акти водночас із введенням в дію кодексу
- Зробити освітні курси для юристів
- Кодекс якісно старіє тоді, коли він достатньо **гнучкий до змін**
- «**Золоте перо**» авторів кодексу

РЕКОМЕНДАЦІЇ:

- Визначення методів правового регулювання (диспозитивний — широкий вибір засобів регулювання по волі сторін або імперативний — обов'язковий для виконання)
- Повні юридичні норми: **гіпотеза — диспозиція — санкція**
- При прийнятті кодексів часто просто скасовують основи законодавства — це негарно, основи треба «втягнути» в кодекс
- Перед розробкою кодексу бажано розробити концепцію/наукову концепцію/правову доктрину...
- Необхідна попередня наукова експертиза проектів кодексів

МОРАЛЬ ПРАГНЕННЯ

ВЕРШИНА ЛЮДСЬКИХ ДОСЯГНЕНЬ

ДАВНЯ ГРЕЦІЯ

БЛАГО

ЕСТЕТИКА

ОСУД ЗА НЕВДАЧІ

ГРАДУСНИК ЛУІ ФУЛЛЕРА

ОСУД ЗА НЕПОКОРУ

ОБОВ'ЯЗОК

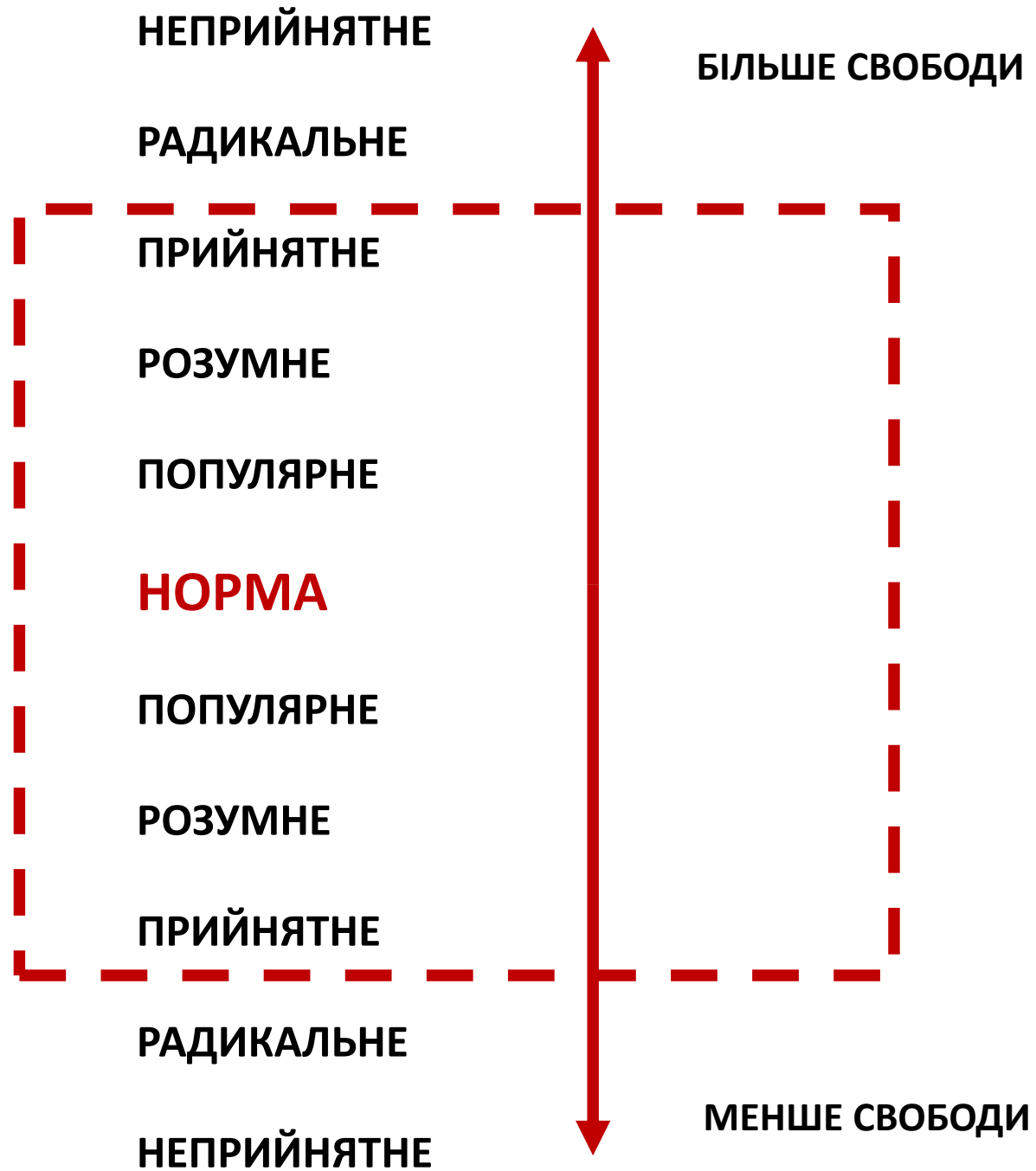
ПРАВИЛА

СТАРИЙ ЗАПОВІТ
10 заповідей БІБЛІЯ

МОРАЛЬ ОБОВ'ЯЗКУ

ПОРЯДОК

ВІКНО ДЖОЗЕФА ОВЕРТОНА

модель для оцінки суджень
за ступенем їх прийнятності
для відкритого політичного
обговорення

НАСКІЛЬКИ СТАБІЛЬНІ КОДЕКСИ УКРАЇНИ?

КОДЕКС (станом на 2021)	РІК	ЗМІН	КСУ +	КСУ -	ПЕРСПЕКТИВИ
Кодекс законів про працю України	1971	125			Декілька з/п
Житловий кодекс	1984	39		2	Готується новий
Кодекс України про адміністративні правопорушення	1984	510		5	Проект нового
Господарський процесуальний кодекс України	1991	91	3		Декілька з/п
Кодекс України про надра	1994	45			Проект нового
Лісовий кодекс України	1994	33			
Водний кодекс України	1995	37			
Кодекс торговельного мореплавства України	1995	21	1		1 з/п
Кримінальний кодекс України	2001	237		6	Проект нового
Земельний кодекс України	2001	130		4	
Сімейний кодекс України	2002	30	2		РГ
Господарський кодекс України	2003	120			
Кримінально-виконавчий кодекс України	2003	34			

КОДЕКС (станом на 2021)	РІК	ЗМІН	КСУ +	КСУ -	ПЕРСПЕКТИВИ
Цивільний кодекс України	2003	148		4	РГ
Цивільний процесуальний кодекс України	2004	17			РГ
Кодекс адміністративного судочинства України	2005	100	6	2	Декілька з/п
Бюджетний кодекс України	2010	98		4	100 з/п
Податковий кодекс України	2010	153		2	300 з/п
Повітряний кодекс України	2011	14			1 з/п
Кодекс цивільного захисту України	2012	15			Декілька з/п
Кримінальний процесуальний кодекс України	2012	89		6	РГ
Митний кодекс України	2012	47			45 з/п
Кодекс України з процедур банкрутства	2018	8			
Виборчий кодекс України	2019	4			5 з/п
? МІСТОБУДІВНИЙ КОДЕКС?	2025				РГ

22 марта

Patreon
Way for Pay
Mono

8

БудМайдан

813

Містобудівний кодекс

😊 Вкотре, представники влади намагаються написати Містобудівний кодекс.

🕒 Хронологія спроб написання Містобудівного кодексу України має початок з давніх двохтисячних, але нічим крім обговорень та концепцій так і не закінчилася.

👉 **Для початку кодифікації необхідні наявність соціальної потреби у правовій визначеності та наявність політичної волі направленої на кодифікацію.**

Нажаль без зіткнення цих двох факторів кодифікація не відбудеться.

👤 Нардеп Г. Бондар на своїй FB сторінці повідомила про **початок роботи над Містобудівним кодексом України**. Навіть створили публічну FB сторінку для публічної дискусії, посилання тут 👉
<https://www.facebook.com/BuildingCodeUkraine>

👏 З того, що процес створення Містобудівного кодексу України очолює архітектор, вбачаємо позитив, бо з одного боку саме архітектори мають смак до естетики, гармонії та раціоналізму, що також властиво для процесу та результату кодифікації. З іншого боку турбує лише, незалучення до кодифікації юристів та правознавців, бо **кодекс є результатом вищої юридичної архітектури**. Нажаль, останні приклади прийнятих законів та змін у сфері містобудування свідчать про фахову імпотентність залучених юристів до написання текстів проектів.

Сподіваємося, що у цей раз ~~чи наступний~~, буде створено **юридичний твір - кодекс** корисний не тільки для правової системи України, але й для всіх практикуючих юристів та суб'єктів містобудування.

Facebook

Log in or sign up to view

See posts, photos and more on Facebook.

11

23 марта